

**PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY
ZESPOŁU SZKÓŁ Nr 1
IM. PROF. W. ROTKIEWICZA W DZIERŻONIOWIE
Rok szkolny 2025/2026**

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r – Prawo Oświatowe (Dz.U. z 2017r, poz. 59)
- Statut Szkoły
- Rozporządzenie Ministra Edukacji narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 roku w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2017 r. poz 1592)
- Konwencja o Prawach Dziecka
- Standardy Ochrony Małoletnich

I. WSTĘP

„Dobra Szkoła - to przede wszystkim mądra szkoła. Niechaj w pracy wychowawczej wszyscy zaangażowani w nią ludzie zarówno wierzący, jak poszukujący i niewierzący poczują się związani najpiękniejszym zadaniem cierpliwego i pełnego spokojnej mądrości ukazywania dojrzewającym ludziom, jak być człowiekiem naprawdę...”

(Kard. Karol Wojtyła).

Uznając, że wychowanie, obok opieki i nauczania, jest integralnym elementem szkolnej edukacji, respektując chrześcijański system wartości i uniwersalne zasady etyki, szkoła zapewnia każdemu uczniowi niezbędne warunki do jego rozwoju osobowego.

Przyjmując za nadrzędny cel rozwijanie poczucia odpowiedzialności, miłości Ojczyzny oraz poszanowanie dziedzictwa kulturalnego, szkoła przygotowuje młodzież do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady wolności, demokracji, tolerancji i sprawiedliwości.

Mając na celu budowanie wspólnoty wychowawczej, którą stanowią rodzice, nauczyciele i uczniowie wspólnie tworzymy PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY SZKOŁY, którego celem jest wychowanie człowieka mądrego i odpowiedzialnego.

Gwarancją powodzenia programu wychowawczo- profilaktycznego jest sytuacja, w której rodzina i szkoła działając wspólnie, przygotowuje młodzież do życia w społeczeństwie oraz chroni ją przed negatywnymi wpływami i zagrożeniami środowiska. Eliminacja nienawiści

i zła oraz wprowadzenie w to miejsce przyjaźni i miłości, to gwarancja sukcesu wychowawczego.

Fundamentem wychowania jest świadomość, że praca edukacyjna każdego nauczyciela zmierza do wszechstronnego rozwoju ucznia jako osoby tj. jego rozwoju intelektualnego, psychicznego, społecznego, fizycznego, estetycznego, moralnego i duchowego. Pierwszymi wychowawcami ucznia są jego rodzice/opiekunowie, a wychowanie w szkole jest wymiarem pracy edukacyjnej, a nie wyizolowanym zadaniem. Każdy nauczyciel jest wychowawcą w każdej chwili swojej pracy edukacyjnej.

II. DEWIZA SZKOŁY

W działaniach wychowawczych kierujemy się Dewizą Zespołu Szkół Nr1 w Dzierżoniowie:

**„Kochaj Ojczyznę,
Zdobywaj Wiedzę
i bądź przyjacielem ludzi”**

Dewiza stanowi wytyczną postępowania całej społeczności szkolnej. Jest ideą, której wszyscy służymy.

III. CELE I ZADANIA

Naszym celem jest wychowanie ku wyższym wartościom ogólnoludzkim takim jak: wolność, prawda, dobro, piękno, miłość, sprawiedliwość oraz pomoc w zrozumieniu siebie, innych i otaczającego świata. Realizujemy go poprzez:

1. wdrożenie do pracy nad własnym rozwojem,
1. rozbudzanie pasji poznawczych i zainteresowań,
2. wskazanie zagrożeń współczesnej cywilizacji i przyczyn tego stanu oraz szukanie dróg wyjścia,
3. wdrażanie do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji sprzyjających zachowaniu zdrowia,
4. życie w harmonii z otaczającym środowiskiem przyrodniczym i społecznym,
5. poznanie dziedzictwa kulturowego miasta, regionu, kraju i świata.
6. Działania profilaktyczne.

Chcemy, aby nasi absolwenci:

1. znali historię szkoły od chwili jej powstania w 1946 roku,

1. znali biografię patrona szkoły i stosowali w życiu jego dewizę: " Człowiek powinien robić to co do niego należy, robić dobrze ",
2. akceptowali siebie, mając świadomość swoich mocnych i słabych stron,
3. byli wrażliwi na potrzeby i krzywdę innych,
4. pracowali nad własnym rozwojem, budując swój system wartości, aby rozwijali swoje pasje i zainteresowania,
5. byli aktywni i twórczy, potrafili zaprezentować i obronić swoje zdanie, szanując tych, którzy mają odmienne poglądy,
6. umieli podejmować racjonalne decyzje,
7. mieli szacunek dla rodziny i świadomość, że jest ona najważniejsza dla prawidłowego rozwoju i szczęścia nie tylko pojedynczych ludzi ale całego społeczeństwa,
8. umieli ograniczać swoje potrzeby dla wspólnego dobra (bardziej "być" niż "mieć"),
9. umieli rzetelnie pracować i mieli szacunek dla pracy, byli zaradni i odpowiedzialni,
10. umieli oprzeć się presji rówieśników, modzie i negatywnym wzorcom upowszechnianym przez media,
11. odpowiedzialnie funkcjonowali w demokratycznym społeczeństwie i właściwie rozumieli ideały demokracji, tolerancji i wolności,
12. potrafili samodzielnie i krytycznie myśleć oraz korzystać z różnych źródeł informacji,
13. potrafili i chcieli podejmować wybory sprzyjające zachowaniu zdrowia,
14. byli wrażliwi na otaczającą ich przyrodę i piękno natury oraz czuli się odpowiedzialni za zachowanie jej harmonii,
15. mieli szerokie zainteresowania i pasje poznawcze,
16. znali i szanowali historię, kulturę i tradycję narodową z jej regionalnym bogactwem,
17. znali chrześcijańskie korzenie Europy, oraz dziedzictwo kulturowe i cywilizacyjne świata.
18. Celem działań profilaktycznych jest pokazanie uczniom, rodzicom, nauczycielom jak postępować, aby być zdrowym, jak troszczyć się o siebie i o otoczenie, uzyskanie zgubnego wpływu nałogów na organizm oraz zwrócenie uwagi na negatywne skutki zachowań agresywnych, które bezpośrednio wpływają na wiele dziedzin życia. Aby profilaktyka była skuteczna, kierujemy jej działania nie tylko do uczniów ale również nauczycieli i rodziców/opiekunów.

Aby to osiągnąć:

1. podejmujemy spójne działania w oparciu o współpracę z rodzicami, lokalnym środowiskiem i władzami,
1. stwarzamy motywację do doskonalenia nauczycieli,
2. wdrażamy nowe metody, programy i formy pracy w celu poznania możliwości uczniów i wyrównania deficytów rozwojowych,
3. stwarzamy uczniom możliwości atrakcyjnego spędzania wolnego czasu i rozwijania zainteresowań,
4. pozyskujemy sponsorów i sojuszników naszych działań,
5. popularyzujemy nasze działania,

6. służymy uczniom naszą uczciwą pracą, godnym zachowaniem i szacunkiem wobec innych,
7. prowadzimy zadania wychowawcze i zapobiegawcze wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem,
8. prowadzimy profilaktykę agresji i przemocy w szkole,
9. prowadzimy edukację włączającą uczniów niepełnosprawnych, uczniów posiadających opinie i orzeczenia oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym i pozostałych potrzebujących wsparcia

Realizację tych celów zapewnia tylko wychowanie integralne, obejmujące wszystkie sfery osobowości i aspekty życia człowieka. Szerokie działanie profilaktyczne Wychowanie to dotyczy kształtowania ciała, duszy, intelektu, psychiki, woli oraz relacji międzyludzkich.

W realizacji szkolnego programu wychowawczo - profilaktycznego uwzględniamy:

Rozwój moralny.

Zadania	Środki
-kształtowanie umiejętności krytycznej samooceny, pracy nad przemianą własnego charakteru, wyzwoleniem się z egoizmu, -wyrabianie umiejętności oceny własnych zachowań, -kształtowanie pokory, ofiarności i umiejętności służenia innym, -kształtowanie prawdomówności, uczciwości i odwagi cywilnej, -wyrabianie odpowiedzialności, dobroci oraz szacunku dla drugiego człowieka i świata, -wychowanie zmierzające do określenia własnej tożsamości i poczucia wewnętrznej integracji, -przygotowanie do rozpoznawania podstawowych wartości i dokonywania ich hierarchizacji, -kształtowanie odpowiedzialności za dokonywane wybory moralne, -zapoznanie z prawami i obowiązkami wynikającymi z natury człowieka (prawo do życia i godnej śmierci), -przezwyciężanie lenistwa,	-racjonalny rozkład zajęć szkolnych i pozaszkolnych, -rozmowy, perswazja, przykład, -zlecanie samodzielnych zadań do wykonania i rozliczanie z nich, -ocena z zachowania uwzględniająca samoocenę i ocenę grupy rówieśniczej, -praktykowanie pomocy koleżeńskiej w nauce, -realizowanie różnych form pomocy charytatywnej osobom potrzebującym, -integracja uczniów niepełnosprawnych, uczniów posiadających opinie i orzeczenia oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym i pozostałych potrzebujących wsparcia -stwarzanie sytuacji wymagających samookreślenia się i prób podejmowania samodzielnych decyzji - lekcje wychowawcze

A. Wychowanie patriotyczne.

Zadania	Środki
-kształtowanie szacunku i miłości do narodowego dziedzictwa, wartości kultury narodowej, historii, literatury, języka, bohaterów narodowych itp., -przekazywanie i pielęgnowanie tradycji narodowych, -praca nad wykorzeniem wad narodowych, -kształtowanie szacunku dla godła i hymnu państwowego, -uświadomienie obowiązków wobec Ojczyzny, w tym obowiązku jej obrony i dbałości o jej dobre imię, -kształtowanie umiejętności podporządkowania się wymogom procedur demokratycznych we wspólnym działaniu, -przygotowanie do roli odpowiedzialnych współgospodarzy miasta, regionu i kraju, -zapoznanie z prawami i obowiązkami wynikającymi z faktu bycia obywatelem Polski,	-lekcje języka polskiego, wos, historii, katechezy, geografii, edukacja dla bezpieczeństwa -troska o czystość i poprawność języka, -wycieczki po Polsce, odkrywanie zabytków, poznawanie historii i kultury Ojczyzny, -apele szkoły z hymnem narodowym -ukazywanie biografii bohaterów narodowych, -starannie dobrany kanon lektur szkolnych odzwierciedlający wartości narodowej kultury, -uroczyste obchodzenie świąt i rocznic narodowych, -zapoznanie z miejscami i instytucjami istotnymi dla naszego kraju. -zachęcanie uczniów pełnoletnich do udziału w wyborach

B. Wychowanie społeczne.

Zadania	Środki
-kształtowanie poczucia odpowiedzialności za siebie i innych, za środowisko, wspólnotę, szkołę, małą i wielką Ojczyznę, - kształtowanie postawy szacunku i tolerancji, -wyrabianie postaw samorządności, -wdrażanie do twórczego zaangażowania w przemianę niesprawiedliwej rzeczywistości, -uwrażliwienie i zachęcanie do działań na rzecz ubogich, niepełnosprawnych, odrzuconych, itp.,	-działalność samorządu uczniowskiego, -lekcje WOS, historii, j. polskiego, biologii, geografii oraz wychowania do życia w rodzinie, -działanie na rzecz środowiska lokalnego, -uczestnictwo w różnorodnych spotkaniach międzyszkolnych, -nauka języków obcych jako ważnego środka komunikacji społecznej, -podejmowanie działań charytatywnych, -praktykowanie pracy w grupach i zespołach,

-zapobieganie patologii społecznej, -podejmowanie działań prewencyjnych, -kształcenie przyjaźni, -wychowanie do życia w rodzinie, -rozwijanie poczucia wartości i przydatności indywidualnego i zespołowego działania na rzecz lokalnej społeczności, regionu, państwa i świata -poznanie roli i znaczenia demokratycznych wyborów, -rozwijanie kultury prawnej, -kształtowanie umiejętności planowania własnej kariery zawodowej, -rozwijanie przedsiębiorczości i zdolności zarządzania własnymi pieniędzmi, -poznawanie podstawowych zasad życia gospodarczego,	-spotkania z osobami sprawującymi funkcje radnego lub posła, - zachęcanie uczniów pełnoletnich do udziału w wyborach - lekcji przedsiębiorczości i z doradcą zawodowym - lekcji geografii, przedsiębiorczości,
---	---

C. Kształtowanie sfery emocjonalnej.

Zadania	Środki
-kształtowanie umiejętności prawidłowego odczytywania i panowania nad swoim stanem emocjonalnym, -kształtowanie umiejętności wydawania sądów bez emocji, -poznanie własnej sfery uczuciowej, -nabywanie umiejętności rozróżniania i pielęgnowania uczuć koleżeństwa i przyjaźni, -kształtowanie dojrzałego pojmowania miłości, -kształtowanie wrażliwości uczuciowej, -kształtowanie umiejętności emocjonalnego wzmacniania motywacji do pracy,	-działania integracyjne, -lekcje wychowawcze, wycieczki, wspólne uczestnictwo w imprezach kulturalnych, -rozwiązywanie problemów klasowych, -rozpoznawanie przez wychowawców sytuacji rodzinnej uczniów, -rozmowy uwrażliwiające uczniów wzajemnie na siebie, -praca w kołach zainteresowań rozwijających i kształtujących zamiłowania, -nagradzanie jako wzmocnienie pozytywnej motywacji, -ukazywanie pozytywnych wzorów osobowych w rzeczywistości współczesnej, historii, literaturze. - konsultacje i porady z psychologiem i pedagogiem szkolnym,

D. Rozwój duchowy.

Zadania	Środki
---------	--------

-budzenie szacunku dla wartości duchowych, -poznawanie zasad wiary, -kształtowanie umiejętności myślenia refleksyjnego, -kształtowanie postaw twórczych, -poznawanie dorobku różnych religii,	-uwzględnianie w życiu szkoły kalendarza liturgicznego, -poznawanie Biblii i historii Kościoła - lekcje religii -rekolekcje wielkopostne, -wycieczki do pobliskich ośrodków kultu religijnego,
---	--

E. Wychowanie estetyczne i kulturowe.

Zadania	Środki
-ukazywanie związków między pięknem i dobrem, estetyką i etyką, -kształtowanie wrażliwości estetycznej, -wprowadzenie w dziedzictwo kultury, -wyzwalanie i kształtowanie zdolności twórczych, -kształtowanie wyobraźni, -troska o piękno najbliższego otoczenia, domu, szkoły, własnego wyglądu i stroju, -wpajanie umiejętności przestrzegania ładu i porządku, -rozwijanie wiedzy o historii i kulturze regionu i jej związku z historią i kulturą narodu i świata	-ukazywanie moralnego piękna bohaterów historycznych i literackich, -systematyczne zapoznavanie z dziedzictwem kultury na lekcjach j. polskiego, historii i w trakcie wycieczek, -uczestnictwo w kulturze - edukacja teatralna, muzyczna i artystyczna, -troska o piękno ojczystego języka, -kształtowanie umiejętności wypowiedzi publicznej, -troska o rozwój czytelnictwa, -zajęcia wyzwalamy możliwości twórcze - lekcje wychowawcze, -umiejętne korzystanie z Internetu, -zachowanie odpowiedniego wyglądu, stosownie do sytuacji, pory dnia, zajęcia i towarzystwa, -troska o estetykę stroju i gestów, -troska o pomieszczenia szkolne i wykorzystanie ich zgodnie z przeznaczeniem, -udział w lokalnych inicjatywach kulturalnych.

G. Wychowanie fizyczne, promocja zdrowia i zdrowego stylu życia.

Zadania	Środki
---------	--------

-troska o zdrowie i rozwój fizyczny, -troska o higienę i bezpieczeństwo, -profilaktyka zdrowotna, -stworzenie możliwości szlachetnego, sportowego współzawodnictwa, -wykorzystanie moralnych aspektów sportu, -troska o poznanie zasad funkcjonowania własnego organizmu, -budzenie i rozwijanie szacunku do naturalnego środowiska człowieka, - realizacja przez szkołę obowiązku prowadzenia zajęć wychowania fizycznego	- lekcje wychowania fizycznego, - uczestnictwo w szkolnych i międzyszkolnych zawodach sportowych, - zapewnienie opieki pielęgniarki, - szczególna troska o dzieci z wadami rozwojowymi, - szkolenie sanitarne uczniów, - organizowanie rajdów - troska o higienę pracy, - prelekcje i pogadanki organizowane w ramach godzin wychowawczych, dotyczące szkodliwości uzależnień, - przestrzeganie bhp,
---	--

IV. KLASOWE PROGRAMY WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNE I ROLA NAUCZYCIELA WYCHOWAWCY

Punktem wyjścia w realizacji zadań wychowawczo- profilaktycznych jest założenie, że uczeń ma prawo (działania planowane na podstawie ewaluacji z roku szkolnego 2024/2025):

- prosić o to, czego chce - ale nie wymagać tego,
- mieć swoje zdanie i je wyrażać,
- podejmować decyzje i przyjmować ich skutki,
- nie wiedzieć, nie znać, nie rozumieć,
- popełniać błędy,
- odnosić sukcesy,
- zmieniać zdanie,
- do swojej prywatności,
- do bycia w samotności i niezależności,
- zmieniać się i korzystać ze swoich praw,
- działać, żyć bezpiecznie (szeroko pojęta profilaktyka).

Klasowe programy wychowania wykorzystują wiedzę nauczyciela-wychowawcy, stanowisko rodziców i potrzeby uczniów.

W klasowych programach nauczania uwzględniamy kalendarz imprez i uroczystości szkolnych, a w szczególności:

1. rozpoczęcie roku szkolnego (z zachowaniem szkolnego ceremoniału) - 1 września,
1. wybory do Rady Samorządu Uczniowskiego,
2. pamięć o czasie minionym (składanie kwiatów w miejscach pamięci z okazji świąt państwowych i ważnych rocznic) – 1 i 17 września, 3 i 8 maja,
3. ślubowaniem klas pierwszych – 13 października

4. Dzień Edukacji Narodowej - 14 października,
5. Święto Niepodległości - 11 listopada,
6. spotkania klasowe przed Wigilią Świąt Bożego Narodzenia – 19 grudnia,
7. Rajd Radiobudy (Dzień Dziecka) – czerwiec
8. uroczyste pożegnanie absolwentów – kwiecień
9. zakończenie roku szkolnego - czerwiec

Realizując cele i zadania wychowawcze szkoły, nauczyciele w swych działaniach kierują się dobrem uczniów, troską o ich rozwój intelektualny, zdrowie, postawę moralną i obywatelską z poszanowaniem ich godności osobistej.

Szczególna rola w procesie wychowania przypada wychowawcy klasy. Jego powinności obejmują:

- 1) rozpoznawanie warunków życia i nauki oraz spędzania czasu wolnego uczniów poprzez:
 - indywidualne rozmowy z uczniami,
 - spotkania i konsultacje z rodzicami,
 - wywiady diagnozujące,
 - rozmowy z kuratorami sądowymi,
 - stałą współpracę z Komendą Powiatową Policji i pedagogiem szkolnym
- 2) przeprowadzanie spotkań wychowawczych dla uczniów i rodziców:
 - pogadanki na lekcjach wychowawczych,
 - rozwiązywanie sytuacji problemowych,
 - pedagogizacja rodziców,
 - spotkania z przedstawicielami organizacji i placówek zajmujących się przeciwdziałaniem demoralizacji,
- 3) udzielanie pomocy wychowawczej uczniom zagrożonym niedostosowaniem społecznym i ich rodzinom:
 - współpraca z pedagogiem, pedagogiem specjalnym i psychologiem
 - współpraca z wychowawcami klas, nauczycielami przedmiotowymi i innymi pracownikami szkoły,
 - udzielanie pomocy uczniom w rozwiązywaniu problemów powstających na tle niepowodzeń szkolnych, konfliktów rodzinnych, trudności w kontaktach rówieśniczych,
 - organizowanie różnych form zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych,
 - współpraca z Poradnią Zdrowia Psychicznego oraz Poradnią Psychologiczno Pedagogiczną, organizowanie opieki i pomocy socjalnej,
 - współpraca z RSU w zakresie wspólnego oddziaływania na uczniów wymagających opieki i pomocy wychowawczej
 - przestrzeganie konwencji praw dziecka,
- 4) przeciwdziałanie skrajnym formom niedostosowania społecznego (używki, występki chuligańskie, przemoc i agresja, nieposzanowanie życia i zdrowia)
- 5) prowadzenie działań zaradczych eliminujących agresję we wszelkich jej postaciach,

- 6) rozwijanie w wychowankach ich zdolności i umiejętności.
- 7) profilaktyka zachowań

Jego działania wychowawczo- profilaktyczne cechuje:

- 1) kompetencja merytoryczna,
- 2) okazywanie zainteresowania i zrozumienia dla osobistych spraw ucznia bez naruszania sfery jego intymności,
- 3) pozyskiwanie zaufania do własnej osoby i obdarzanie zaufaniem wychowanków,
- 4) wyrozumiałość i przyjazny stosunek wobec uczniów,
- 5) takt pedagogiczny (cierpliwość, opanowanie, zdolność przewidywania następstw swego oddziaływania),
- 6) postępowanie zgodne z zasadą sprawiedliwości w stosunku do uczniów, zwłaszcza przy ocenie ich zachowania,
- 7) dawanie uczniom dobrego przykładu własnym postępowaniem.
- 7) propagowanie zdrowego trybu życia

Za wychowanie i profilaktykę w szkole odpowiada nie tylko wychowawca. Niemniej jego rola jest znacząca, gdyż:

1. jest osobą wybraną spośród wielu, przypisaną danej klasie, dzięki czemu u uczniów rodzi się poczucie przynależności (ta konkretna osoba decyduje o wielu istotnych sprawach związanych z życiem klasy),
2. sprawuje opiekę, a ponieważ zna lepiej swoich uczniów niż inni nauczyciele, może stać się „drugim rodzicem”, opiekunem wspomagających rodziców
3. jest współorganizatorem życia klasy,
4. jest osobą reagującą na konflikty klasowe i trudne sytuacje, by je rozwiązać uczy norm społecznych,
5. dla wielu uczniów staje się przewodnikiem życiowym.

V. WSPÓŁPRACA SZKOŁY Z RODZICAMI/OPIEKUNAMI

Właściwą rangę wychowania i profilaktyki w szkole osiągamy poprzez:

1. Czas na wychowanie i profilaktykę

Wychowawca klasy ma czas na działania typu organizacyjnego co pozwala mu na częstsze kontakty osobowe z uczniem. W tym celu:

- we wrześniu każdego roku szkolnego wychowawca przedstawia plan pracy swojego zespołu klasowego,
- godziny dla wychowawcy są przeznaczone do realizacji cykli tematycznych przyjętych w szkole oraz zawartych w programie wychowawczo - profilaktycznym.

Dla sprawnego przepływu informacji szkolnych organizowane są wg potrzeb spotkania przedstawicieli społeczności uczniowskiej w ramach tzw. zebrań wójtów.

2. Zbieżność oddziaływań wychowawczo- profilaktycznych

Nauczyciele i rodzice/opiekunowie mają wspólną wizję wychowania i uzgodnione formy oddziaływań wychowawczych m. in. uzgodniony zakres swobód, zasady odnoszenia się nauczycieli do uczniów, jednolity system kar i nagród.

Współpraca szkoły z rodzicami/opiekunami i innymi instytucjami wychowawczymi jest sposobem na zbliżenie się do siebie środowiska rodzinnego i szkolnego oraz mówienia jednym głosem o wychowaniu. Jednym z rozwiązań jest zasada uczestnictwa dzieci i rodziców/opiekunów w życiu szkoły, np. w zajęciach pozalekcyjnych.

Uczestnicząc w życiu szkoły rodzice/opiekunowie zapoznają się z wymaganiami edukacyjnymi i kryteriami ocen, programami i listą podręczników szkolnych. Nauczyciele wspólnie z rodzicami/opiekunami tworzą i ustanawiają programy wychowawczy i profilaktyki obowiązujące w szkole. W klasach sprawiających trudności wychowawcze i dydaktyczne ilość stałych kontaktów wychowawców klas z rodzicami/opiekunami wzrasta, np. do 1 spotkania w miesiącu.

Wspomagająca rola szkoły w stosunku do domu rodzinnego nie ogranicza wymagań dyscyplinarnych, które szkoła zmuszona jest postawić uczniom ze względu na zachowanie ładu społecznego i trwałość oddziaływań wychowawczych.

Aby przeciwdziałać szerzącej się agresji i przemocy wśród młodzieży, szkoła przykładą dużą wagę do przestrzegania przez uczniów regulaminu, a za spożywanie alkoholu lub rozprowadzanie narkotyków/dopalaczy w szkole i poza nią uczniowi grozi usunięcie ze szkoły.

Współpraca szkoły z rodzicami/opiekunami przebiega na zasadzie:

- partnerstwa,
- wielostronnego przepływu informacji,
- jedności oddziaływań,
- aktywności i systematyczności.

Formy współpracy wychowawczej z rodzicami/opiekunami to:

- spotkania z dyrekcją i Radą Szkoły,
- spotkania plenarne Rady Rodziców,
- spotkania okolicznościowe,
- spotkania z okazji uroczystości i imprez szkolnych lub klasowych,
- spotkania indywidualne (konsultacje),
- poczta elektroniczna, kontakty korespondencyjne, dziennik elektroniczny,
- wywiady diagnostyczne przeprowadzane przez wychowawcę pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego i psychologa
- propagowanie wśród Rodziców, opiekunów prawnych zachowań prozdrowotnych
- doradztwo zawodowe dla rodziców

**W DZIAŁANIACH WYCHOWACZO-PROFILAKTYCZNYCH SZKOŁA
KIERUJE SIĘ HASŁEM:**

**ABY ŻYĆ ZDROWO - NIE MUSISZ SIĘ UMARTWIAĆ,
WYSTARCZY ODROBINA ZDROWEGO ROZSĄDKU**

Młody człowiek poprzez swoje wybory i działania rozwija się i usprawnia swoje ludzkie zdolności do bycia w pełni człowiekiem

Jej celem jest ochrona człowieka, ucznia, wychowanka przed wszelkimi zakłóceniami rozwoju. Na pozór może się wydawać, że wszelkie zagrożenia czyhają na człowieka w świecie zewnętrznym jednak w istocie, to sam człowiek dokonuje takich wyborów, które zakłócają jego rozwój. Człowiek niedojrzały sam dla siebie może być zagrożeniem. Dlatego prowadzenie ucznia ku dojrzałości jest zarówno wychowaniem jak i profilaktyką.

Szkoły wspierają w sposób szczególny rozwój dzieci i młodzieży, ale mają również za zadanie ochronę ich zdrowia i stworzenie warunków do zdobycia wiedzy i umiejętności służących do przeciwdziałania wszystkiemu co zagraża, zdrowiu i bezpieczeństwu.

Zadaniem profilaktyki realizowanej w szkole jest przeciwdziałanie zagrożeniom, wspieranie procesu wychowania oraz identyfikacja i pomoc osobom będącym w grupie podwyższonego ryzyka.

Nasza szkoła oprócz własnych działań profilaktycznych, organizuje współpracę z placówkami specjalistycznymi m. in. Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Ośrodkami Socjoterapii, Poradnią Zdrowia Psychicznego. Placówki te wspierają działania szkoły pomagając osobom zagrożonym i uzależnionym.

Aby chronić uczniów przed zagrożeniami w naszej szkole:

- promujemy zdrowie,
- uczymy podejmowania roztropnych decyzji,
- kształtujemy przekonania i obalamy stereotypy,
- zmieniamy błędne oczekiwania,
- uczymy krytycznego podejścia do mediów,

W naszych działaniach bierzemy również pod uwagę czynniki zwiększające odporność człowieka na działanie czynników ryzyka czyli tzw. czynniki chroniące. Są nimi m. in.:

- silna więź emocjonalna z rodzicami, opiekunami
- zainteresowania nauką szkolną,

- uwewnętrzniiony szacunek dla norm, wartości autorytetów,
- stała opieka sprawowana przez kompetentną osobę,
- umiejętność rozwiązywania problemów,
- wrażliwość społeczna,
- radzenie sobie z emocjami,
- pozytywna grupa rówieśnicza,
- autorytety,
- ciekawość poznawcza,
- podejmowanie aktywności (sport, nauka, twórczość),
- pozytywny stosunek do szkoły,
- walka z nałogami.

Niepokojącymi zjawiskami, którymi chcemy przeciwdziałać w naszej szkole są :

Wśród uczniów - przemoc rówieśnicza, używanie wulgaryzmów, agresja, niszczenie mienia szkolnego, zaburzony system wartości, wczesna inicjacja seksualna, niedostateczne dbanie

o własne zdrowie i zdrowie innych, uzależnienie od smartfonów i gier komputerowych, palenie papierosów, picie alkoholu, używanie narkotyków, dopalaczy i napoi energetycznych oraz nie przewidywanie konsekwencji takich zachowań, izolowanie uczniów w klasie, obniżone poczucie wartości, obawy i lęki, wahania nastroju, brak motywacji do nauki

Wśród nauczycieli - „ocenianie z dużą dozą subiektywnego podejścia (oceny) do ucznia, nieprawidłowe relacje uczeń - nauczyciel, nieumiejętność współpracy w zespole klasowym, zbyt małe zaangażowanie w problemy uczniów

Wśród rodziców/opiekunów - małe zainteresowanie swoimi dziećmi, uzależnienia, konflikty w rodzinie, zła sytuacja ekonomiczna, bezrobocie.

Stąd formułujemy następujące cele szczegółowe ukierunkowane na uczniów:

- wdrażanie do przestrzegania zasad higieny,
- wskazywanie skutków zdrowotnych nieprawidłowego odżywiania, ukazywania roli ruchu i czynnego wypoczynku w zachowaniu zdrowia,
- wyrabianie umiejętności właściwej organizacji czasu wolnego,
- kształtowanie odpowiedzialności za bezpieczeństwo swoje i innych,
- rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stresem
- wdrażanie do zrozumienia własnych pozytywnych i negatywnych emocji, radzenia sobie w trudnych sytuacjach,
- wyrabianie i utrwalanie umiejętności rozróżniania dobra i zła,
- dostrzeganie swoich zalet i wad, ich korygowanie,

- kształtowanie postawy asertywnej,
- nabywanie umiejętności komunikacji interpersonalnej
- integracja grup klasowych i całej społeczności szkolnej
- nabywanie umiejętności samodyscypliny i obowiązkowości w kontekście pracy zdalnej
- rozwijanie kreatywności uczniów
- ukazanie wartości płynących z koleżeństwa i przyjaźni,
- ukazanie zgubnej roli agresji przejawiającej się w grupach rówieśniczych,
- przeciwdziałanie wandalizmowi i wulgaryzmom,
- kształtowanie odpowiedzialności za własne zachowanie w stosunku do innych ludzi i za swoje czyny,
- ukazywanie destrukcyjnego wpływu palenia tytoniu, picia alkoholu, używania narkotyków/dopalaczy na organizm człowieka
- propagowanie informacji o substancjach uzależniających i zagrożeniach wynikających z ich używania.

Ukierunkowanie na nauczycieli i rodziców/opiekunów:

- poprawa komunikacji w relacjach nauczyciel – uczeń - rodzic wyrabianie umiejętności współpracy z innymi,
- tworzenie klimatu zaufania między nauczycielami i uczniem , rodzicem i dzieckiem,
- propagowanie informacji o substancjach uzależniających i zagrożeniach wynikających z ich używania,
- wskazywanie sposobów radzenia sobie ze stresem i w sytuacjach trudnych,
- uświadomienie rodzicom ich roli w kształtowaniu właściwych postaw u swoich dzieci
- wyrabianie poczucia odpowiedzialności za wychowanie młodego pokolenia.

ZADANIA PROGRAMU W ZAKRESIE MINIMALIZOWANIA ODDZIAŁYWANIA CZYNNIKÓW RYZYKA

ZADANIA	SPOSÓB REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE/ WSPÓŁPRACUJĄCE	SPODZIEWANE EFEKTY
Wzmocnienie opiekuńczej roli szkoły w zakresie	1) Współpraca z instytucjami wspierającymi szkołę w przeciwdziałaniu nikotynizmowi, alkoholizmowi,	- dyrekcja - nauczyciele - wychowawcy	Zminimalizowanie przejawów przemocy i zachowań

zapobiegania przemocy i agresji.	narkomani (Stowarzyszenie „JESTEM” z Wrocławia. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Klub Abstynenta „Kalenica” w Dzierżoniowie);	- pedagog - pedagog specjalny - psycholog - pielęgniarka szkolna - specjaliści z PP-P w Dzierżoniowie	nieakceptowanych społecznie. Wzrost kompetencji wychowawczych nauczycieli
Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców w zakresie zapobiegania przemocy i agresji.	1) Poradnictwo psychoedukacyjne dla rodziców prowadzone przez szkolnych specjalistów. 2) Pedagogizacja rodziców w zakresie podniesienia kompetencji wychowawczych, min. „Zagrożenia okresu dojrzewania”; 3) Pedagogizacja rodziców na zebraniach z rodzicami w zakresie m.in. przeciwdziałania ryzykownym zachowaniom z wykorzystaniem nowych mediów (cyberprzemoc, gry komputerowe i hazard), seksualność nastolatków i obyczajowości, problematyki agresji i przemocy rówieśniczej, homofobii, budowania dobrego klimatu w szkole i rodzinie; 4) Spotkania rodziców z pedagogiem/ pedagogiem specjalnym szkolnym na terenie szkoły. 5) Spotkania rodziców z doradcą zawodowym na terenie szkoły. 6) Spotkania rodziców z psychologiem szkolnym na terenie szkoły.	- wicedyrektor -specjaliści z PP-P w Dzierżoniowie - wychowawcy - pielęgniarka szkolna - we współpracy z policją	Zminimalizowanie przejawów przemocy i zachowań nieakceptowanych społecznie. Wzrost kompetencji wychowawczych nauczycieli

Wspieranie ucznia w sytuacjach trudnych.	1) Na zajęciach z pedagogiem/ pedagogiem specjalnym, psychologiem szkolnym; 2) Porady indywidualne, opieka psychopedagogiczna skierowana do uczniów, których rodzice wyjechali za granice w celach zarobkowych 3) Jednolity system reagowania w razie konieczności – procedury postępowania w sytuacjach zagrożenia 4) Indywidualne kontakty z wychowawcą; 5) Zapewnienie uczniom posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności odpowiednich warunków do nauki	- wszyscy nauczyciele i pracownicy szkoły - rodzice	Uczniowie czują się bezpiecznie, otrzymują wsparcie ze strony wszystkich pracowników szkoły, znają procedury postępowania w sytuacjach zagrożenia.
Przeciwdziałanie agresji oraz innym ryzykownym zachowaniom, np. uzależnieniom, AIDS.	1) Przeprowadzenie pogłębionej diagnozy szkoły w zakresie przeciwdziałania narkomanii; 2) Zajęcia warsztatowe dotyczące rozpoznawania uczuć i rozumienia zachowań agresywnych na godzinach wychowawczych i edukacji zdrowotnej; 3) Prelekcje i pogadanki przeprowadzane przez specjalistów z dziedziny profilaktyki uzależnień; 4) Warsztaty i prelekcje z profilaktyki AIDS na zajęciach edukacji zdrowotnej i biologii w klasach drugich;	- dyrekcja - pedagog/ pedagog specjalny/ psycholog - wychowawcy opiekunowie SK PCK - opiekun SU - nauczyciel edukacji zdrowotnej	Uczniowie nie sięgają po środki psychoaktywne. Uczestniczą w konkursach i innych formach edukacji. Wzrost kompetencji wychowawczych nauczycieli i rodziców. Nauczyciele skutecznie pełnią dyżury międzylekcyjne.

	5) Gazetki i ulotki z profilaktyki uzależnień i AIDS; 6) Szkolenie młodzieży klas pierwszych: „Odpowiedzialność nieletnich w świetle prawa”; 7) Stałe podnoszenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie psychoprofilaktyki – uczestnictwo w warsztatach, szkoleniach, udostępnianie nauczycielom materiałów dotyczących zagadnień z profilaktyki; 8) Praktykowanie metody kontraktu eliminowania niewłaściwych zachowań (wg potrzeb); 9) Wdrażanie procedur postępowania w sytuacjach stanowiących zagrożenie; 10) Upowszechnienie wśród uczniów i rodziców informacji o placówkach udzielających pomocy dziecku i rodzinie; 11) Aktualizacja harmonogramu dyżurów pełnionych przez nauczycieli podczas przerw; 12) Monitoring wizyjny; 13) Stałe dyżury pedagoga i psychologa dla rodziców (wg potrzeb) 14) Realizacja Standardów Ochrony Małoletnich		
--	---	--	--

Promocja zdrowego stylu życia.	1) Udział w konkursach, olimpiadach, zawodach promujących zdrowy styl życia 2) Zajęcia pozalekcyjne podnoszące sprawność i promujące aktywność fizyczną uczniów; 3) Rozwijanie zainteresowań sportowych w ramach pracy z uczniem zdolnym i uczniem z dysfunkcjami ruchowymi; 4) Rajdy i wycieczki klasowe i szkolne 5) Zajęcia warsztatowe z promocji zdrowotnego stylu życia na godzinach wychowawczych, biologii, zajęciach wychowania fizycznego; 6) Warsztaty psychoedukacyjne niwelujące zagrożenia zdrowia psychicznego w tym stresu szkolnego 7) Organizacja zawodów sportowych, turniejów poprawiających kondycję fizyczną.	- pielęgniarka - wychowawcy - nauczyciele - opiekun SU - nauczyciele wychowania fizycznego - pedagog -pedagog specjalny - psycholog - wychowawcy	Podniesienie świadomości prozdrowotnej. Eliminacja stresu szkolnego.
Pierwsza pomoc przedmedyczna.	1) Zajęcia warsztatowe z pierwszej pomocy na godzinach edukacji dla bezpieczeństwa; 2) Pokazy ratownictwa medycznego na imprezach szkolnych; 3) Zawody ratownictwa medycznego	- wychowawcy, - nauczyciele EDB, wf, - specjaliści od udzielania pierwszej pomocy - nauczyciele biologii	Uczniowie udzielają pierwszej pomocy w sytuacji zagrożenia życia.

**1. ZADANIA PROGRAMU WYCHOWAWCZO- PROFILAKTYCZNEGO
W ZAKRESIE WSPIERANIA OSOBISTEGO ROZWOJU UCZNIÓW,
JAKO NAJWAŻNIEJSZEGO CZYNNIKA CHRONIĄCEGO**

ZADANIE	SPOSÓB REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE/ WSPÓŁPRACUJĄCE	SPODZIEWANE EFEKTY
Wzmacnianie więzi rodzinnych	1) Uczestnictwo (zapraszanie) lub zaangażowanie rodziców do współpracy przy realizacji uroczystości /impresz szkolnych i klasowych, zawodów sportowych 2) Organizowanie warsztatów dotyczących budowania pozytywnych więzi i relacji rodzinnych; 3) Organizowanie zebrań rodziców, w których uczestniczą uczniowie (formy aktywne, warsztatowe z odgrywaniem ról).	- dyrekcja - wychowawcy - nauczyciele	Wzrost kompetencji społecznych i profilaktycznych rodziców, opiekunów Współdecydowanie w realizacji zadań profilaktycznych szkoły. Budowanie pozytywnego klimatu.
Rozwijanie kompetencji społecznych uczniów - eliminowanie niepożądanych zachowań	1) Indywidualizacja procesu kształcenia na wszystkich zajęciach edukacyjnych; 2) Doradztwo specjalistyczne wspierające młodzież o specyficznych problemach i zdolnościach; 3) Zdiagnozowanie klimatu społecznego szkoły, identyfikowanie czynników ryzyka i czynników chroniących przed agresją (ankietowanie, wywiady) 4) Diagnoza uczniów w zakresie wiedzy	- pedagog - pedagog specjalny - psycholog - nauczyciele - wychowawcy - doradca zawodowy - terapeuta - opiekun SU - Policja - Straż Miejska - Straż Pożarna	Wzrost kompetencji społecznych uczniów podniesienie samooceny, wzrost motywacji do osiągania sukcesów. Promowanie wartości edukacji . Nabycie pozytywnych doświadczeń i zacieśnienie więzi społecznych.

	i umiejętności języka polskiego, matematyki pod kątem dostosowania wymagań do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów w klasach pierwszych; 5) Prowadzenie doradztwa zawodowego w klasach I-IV, I-V- przygotowanie ucznia do wyboru zawodu 6) Współpraca z fundacjami i organizacjami na rzecz młodzieży, poradnią psychologiczno- pedagogiczną i innymi instytucjami; 7) Spotkania ze specjalistami do spraw przestępczości Komendy Miejskiej Policji w Dzierżoniowie; Warsztaty dla uczniów klas pierwszych NIELETNI I PARAGRAFY 8) Konsultacje dla młodzieży na wszystkich zajęciach edukacyjnych; pomoc uczniom z trudnościami w nauce podczas zajęć pozalekcyjnych; 9) Zajęcia warsztatowe związane z poczuciem tożsamości oraz rozpoznawaniem i wzmacnianiem mocnych stron uczniów- wychowania do życia w rodzinie, godzina wychowawcza 10) Rozpoznawanie i wzmacnianie specyficznych uzdolnień uczniów- konkursy szkolne i pozaszkolne, zawody sportowe		Umiejętność współpracy kolegalność w podejmowaniu decyzji. Wzrost kompetencji społecznych nauczycieli.
--	---	--	--

	11) Praca młodzieży w organizacjach szkolnych; 12) Zwiększenie umiejętności społecznych nauczycieli i innych pracowników szkoły; 13) Rozwijanie wrażliwości społecznej poprzez udział w akcjach charytatywnych organizowanych w ramach działalności RSU i Wolontariatu;		
Uświadomienie uczniom zagrożeń związanych z cyberprzemocą, grami komputerowymi i hazardem	1) Pogadanki na godzinach wychowawczych dotyczących m.in. kradzieży własności intelektualnej i dzieł chronionych prawami autorskimi oraz kradzieży tożsamości; 2) Współpraca z Policją i specjalistami w tej dziedzinie	- wychowawcy - pedagog - pedagog specjalny - psycholog - SU - specjaliści z PP-P w Dzierżoniowie	Świadome i odpowiedzialne korzystanie przez młodzież z Internetu i innych środków przekazu
Rozwijanie umiejętności interpersonalnych uczniów.	1) Zajęcia warsztatowe na godzinach wychowawczych dotyczące rozwijania umiejętności interpersonalnych – asertywność, komunikaty bezpośrednie, sztuka negocjacji, właściwe reagowanie w sytuacji trudnej; 2) Zajęcia rewalidacyjne rozwijające kompetencje społeczne prowadzone przez pedagoga specjalnego – uczniowie z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego 3) Warsztaty dotyczące komunikacji w ramach przedmiotu wychowanie do życia w rodzinie;	- wychowawcy - pedagog - pedagog specjalny - psycholog - nauczyciele edukacji zdrowotnej - nauczyciele j. polskiego	Nabywanie umiejętności używania komunikatów bezpośrednich aktywne słuchanie. Umiejętności współpracy i rozwijania konfliktów zespołu klasowym. Wszyscy uczniowie znają swoje prawa i obowiązki, są świadomi konsekwencji łamania prawa.

	4) Indywidualne rozmowy ucznia z pedagogiem, psychologiem i wychowawcą; 5) Udział uczniów w zawodach sportowych, konkursach, uroczystościach i imprezach szkolnych; 6) Udział uczniów w organizacji imprez i uroczystościach szkolnych 7) Udział uczniów w happeningach i debatach społecznych, obywatelskich, wolontariackich i artystycznych; 8) Praca w szkolnych organizacjach; 9) Stosowanie procedur regulujących funkcjonowanie ucznia w środowisku szkolnym		
Problem presji seksualnej w tym przedwczesnej inicjacji seksualnej.	1) Lekcje wychowania do życia w rodzinie dotyczące presji seksualnej przedwczesnej inicjacji seksualnej, istoty seksualności człowieka, wpływu pornografii na młodego człowieka; 2) Współpraca z Sądem Rejonowym Wydział Rodzinny i Nieletnich, kuratorami i Policją; 3) Indywidualne rozmowy z pedagogiem, pedagogiem specjalnym, psychologiem; 4) Pogadanki na godzinach wychowawczych i biologii dotyczące AIDS i innych chorób przenoszonych drogą płciową;	- nauczyciel edukacji zdrowotnej - pedagog/pedagog specjalny - specjaliści z PP-P w Dzierżoniowie	Opóźnienie wieku inicjacji seksualnej. Ochrona przed przemocą seksualną z wykorzystaniem nowych mediów.

2. Realizacja programu profilaktyczno- wychowawczego podczas zajęć edukacyjnych

Przedmiot	Treści z podstawy programowej
Język polski	
	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 1) rozpoznaje wypowiedzi o charakterze emocjonalnym i perswazyjnym, 2) rozpoznaje intencje wypowiedzi (aprobatę, dezaprobatę, negacje), 3) dostrzega w wypowiedzi ewentualne przejawy agresji i manipulacji, 2. Wartości i wartościowanie. Uczeń ze zrozumieniem posługuje się pojęciami dotyczącymi wartości i ich przeciwieństw oraz określa podstawy z nim związane, np.: patriotyzm – nacjonalizm, tolerancja – nietolerancja, piękno-brzydota, a także rozpoznaje ich obecność w życiu oraz w literaturze i innych sztukach. 3. Mówienie i pisanie. Uczeń: a) uczestniczy w dyskusji, uzasadnia własne zdanie przyjmuje poglądy innych lub polemizuje z nimi, b) przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, m.in. zna konsekwencje stosowania form charakterystycznych dla środków elektronicznych, takich jak SMS, e-mail, czat, blog (ma świadomość niebezpieczeństwa oszukiwania i manipulacji powodowanych anonimowością uczestników komunikacji w sieci, łatwego obrażania obcych, ośmieszania i zawstydzania innych wskutek rozpowszechniania obrazów przedstawiających ich w sytuacjach kłopotliwych, zna skutki kłamstwa, manipulacji, ironii).
Język obcy nowożytny	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów: 1) człowiek (np.: dane personalne, wgląd zewnętrzny, uczucia i emocje, zainteresowania); 2) życie rodzinne i towarzyskie (np.: członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego, styl życia ,konflikty i problemy); 3) żywienie (np.: artykuły spożywcze, posiłki, lokale gastronomiczne);

	4) podróżowanie i turystyka (np.: środki transportu, orientacja w terenie, informacja turystyczna, zwiedzanie) 5) sport (np.: popularne dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, imprezy sportowe); 6) zdrowie (np.: higieniczny tryb życia, samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie, uzależnienia). 2. Uczeń tworzy bardzo krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi ustne: 1) wyraża swoje opinie i uczucia; 2) opisuje intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość. 3. Uczeń reaguje ustnie w prosty i zrozumiały sposób, w typowych sytuacjach; 1) nawiązuje kontakty towarzyskie (np.: przedstawia siebie i inne osoby, wita się i żegna, udziela podstawowych informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy i innych osób); 2) wyraża swoje opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych; 3) wyraża swoje emocje (np.: radość, niezadowolenie, zdziwienie); 4) prosi o radę i udziela rady. 4. Uczeń współdziała w grupie, np. w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych.
Wiedza o społeczeństwie	1. Podstawowe umiejętności życia w grupie. Uczeń: 1) wymienia i stosuje zasady komunikowania się i współpracy w małej grupie (np. bierze udział w dyskusji, zebraniu, wspólnym działaniu); 2) wymienia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; 3) przedstawia i stosuje w praktyce sposoby rozwiązywania konfliktów w grupie i między grupami; 4) wyjaśnia na przykładach jak można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań grupy lub jak im się przeciwstawiać. 2. Życie społeczne. Uczeń: 1) wyjaśnia na przykładach znaczenie podstawowych norm współżycia między ludźmi, w tym wzajemności, odpowiedzialności i zaufania; 2) rozpoznaje role społeczne, w których występuje oraz związane z nimi oczekiwania. 3. Udział obywateli w życiu publicznym. Uczeń opracowuje – indywidualnie lub w zespole – projekt uczniowski dotyczący rozwiązania jednego z problemów społeczności szkolnej lub lokalnej w miarę możliwości go realizuje (np. jako wolontariusz).

	4. Środki masowego przekazu. Uczeń wyszukuje w mediach wiadomości na wskazany temat; krytycznie analizuje przekaz reklamowy. 5. Problemy współczesnego świata. Uczeń rozważa, jak jego zachowania mogą wpływać na życie innych ludzi na świecie (np. oszczędzanie wody i energii, przemyślane zakupy).
Geografia	1. Ludność Polski. Uczeń: 1) wyjaśnia i poprawnie stosuje podstawowe pojęcia z zakresu demografii: przyrost naturalny, urodzenia i zgony, średnią długość życia; 2) odczytuje z różnych źródeł informacji (m.in. rocznika statystycznego oraz piramidy płci i wieku) dane dotyczące: liczby ludności Polski, urodzeń, zgonów, przyrostu naturalnego, struktury płci, średniej długości życia w Polsce; odczytuje wielkość i główne kierunki migracji z Polski i do Polski. 2. Wybrane zagadnienia geografii gospodarczej Polski. Uczeń wykazuje konieczność ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego w Polsce; wymienia formy jego ochrony, proponuje konkretne działania na rzecz jego ochrony we własnym regionie.
Biologia	1. Znajomość uwarunkowań zdrowia człowieka. Uczeń analizuje związek pomiędzy własnym postępowaniem a zachowaniem zdrowia (prawidłowa dieta, aktywność ruchowa, badania profilaktyczne) oraz rozpoznaje sytuacje wymagające konsultacji lekarskiej. Rozumie znaczenie krwiodawstwa i transplantacji narządów. 2. Budowa i funkcjonowanie organizmu człowieka. Uczeń: 1) Układ ruchu. Uczeń przedstawia znaczenie aktywności fizycznej dla prawidłowego funkcjonowania układu ruchu i gęstości masy kostnej oraz określa czynniki wpływające na prawidłowy rozwój muskularny ciała. 2) układ pokarmowy i odżywianie się. Uczeń: a) przedstawia rolę i skutki niedoboru niektórych witamin (A,C,B6, B12, kwas foliowy, D), składników mineralnych (Mg, Fe, Ca) aminokwasów egzogennych w organizmie; b) omawia rolę błonnika w prawidłowym funkcjonowaniu układu pokarmowego oraz uzasadnia konieczność systematycznego spożywania owoców i warzyw; c) wyjaśnia, dlaczego należy stosować dietę zróżnicowaną i dostosowaną do potrzeb organizmu (wiek, stan zdrowia, tryb życia i aktywność fizyczna, pora roku itp.) oraz podaje korzyści z prawidłowego odżywiania się; d) oblicza indeks masy ciała oraz przedstawia i analizuje konsekwencje zdrowotne niewłaściwego odżywiania (otyłość lub niedowaga oraz ich następstwa);

	3) Układ oddechowy. Uczeń przedstawia czynniki wpływające na prawidłowy stan i funkcjonowanie układu oddechowego (aktywność fizyczna poprawiająca wydolność oddechową, niepalenie papierosów czynne i bierne); 4) Układ krążenia. Uczeń przedstawia znaczenie aktywności fizycznej i prawidłowej diety właściwego funkcjonowania układu krążenia; 5) Układ odpornościowy. Uczeń: a) porównuje działanie surowicy i szczepionki; podaje przykłady szczepień obowiązkowych i nieobowiązkowych oraz ocenia ich znaczenie; b) wyjaśnia, na czym polega konflikt serologiczny, zgodność tkankowa oraz transplantacja narządów; c) przedstawia znaczenie przeszczepów, w tym rodzinnych, oraz zgody na transplantację narządów po śmierci; 6) Układ nerwowy. Uczeń: a) wymienia czynniki wywołujące stres oraz podaje przykłady pozytywnego i negatywnego działania stresu; b) przedstawia sposoby radzenia sobie ze stresem: 7) Narządy zmysłów. Uczeń: a) przedstawia przyczyny powstawania oraz sposoby korygowania wad wzroku (krótkowzroczność, dalekowzroczność, astygmatyzm); b) przedstawia wpływ hałasu na zdrowie człowieka; c) przedstawia podstawowe zasady higieny narządów wzroku i słuchu; 8) Układ dokrewny. Uczeń wyjaśnia, dlaczego nie należy bez konsultacji z lekarzem przyjmować środków lub leków hormonalnych (np. tabletek antykoncepcyjnych, sterydów); 9) Skóra. Uczeń opisuje stan zdrowej skóry oraz rozpoznaje niepokojące zmiany na skórze, które wymagają konsultacji lekarskiej; 10) Rozmnażanie i rozwój. Uczeń: a) przedstawia cechy i przebieg fizycznego, psychicznego i społecznego dojrzewania człowieka; b) przedstawia podstawowe zasady profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową. 3. Stan zdrowia i choroby. Uczeń:
--	--

	1) przedstawia znaczenie pojęć „zdrowie” i ”choroba” (zdrowie jako stan równowagi środowiska wewnętrznego organizmu, zdrowie fizyczne, psychiczne i społeczne; choroba jako zaburzenie tego stanu); 2) przedstawia negatywny wpływ na zdrowie człowieka niektórych substancji psychoaktywnych (tytoń, alkohol), narkotyków i środków dopingujących oraz nadużywania kofeiny i niektórych leków (zwłaszcza oddziałujących na psychikę); 3) wymienia najważniejsze choroby człowieka wywoływane przez: wirusy, bakterie i pasożyty zwierzęce oraz przedstawia profilaktyki tych chorób; w szczególności przedstawia drogi zakażenia się wirusami HIV, HBV i HCV oraz HPV, zasady profilaktyki chorób wywoływanych przez te wirusy oraz rewiduje indywidualne i społeczne skutki zakażenia; 4) przedstawia czynniki sprzyjające rozwojowi choroby nowotworowej (np. niewłaściwa dieta, tryb życia, substancje psychoaktywne, promieniowanie UV) oraz podaje przykłady takich chorób; 5) omawia podstawowe zasady profilaktyki chorób nowotworowych; 6) uzasadnia konieczność okresowego wykonywania podstawowych badań kontrolnych (np. badania stomatologiczne, podstawowe badania krwi o moczu, pomiar pulsu i ciśnienia krwi); 7) analizuje informacje dołączane do leków oraz wyjaśnia, dlaczego nie należy bez wyraźnej potrzeby przyjmować leków ogólnodostępnych oraz dlaczego antybiotyki i inne leki należy stosować zgodnie z zaleceniami lekarza (dawka, godziny przyjmowania leku i długość kuracji); 8) przedstawia podstawowe zasady higieny; 9) analizuje związek pomiędzy prawidłowym wysypianiem się, a funkcjonowaniem organizmu, w szczególności wpływ na procesy uczenia się i zapamiętywania oraz odporność organizmu.
Chemia	1. Powietrze i inne gazy. Uczeń wymienia źródła, rodzaje i skutki zanieczyszczeń powietrza ; planuje sposób postępowania pozwalający chronić powietrze przed zanieczyszczeniami. 2. Pochodne węglowodorów. Substancje chemiczne o znaczeniu biologicznym. Uczeń: 1) opisuje właściwości i zastosowania metanolu i etanolu; zapisuje równania reakcji spalania metanolu i etanolu; opisuje negatywne skutki działania alkoholu etylowego na organizm ludzki; 2) klasyfikuje tłuszcze pod względem pochodzenia, stanu skupienia i charakteru chemicznego; opisuje właściwości fizyczne tłuszczów; projektuje doświadczenie pozwalające odróżnić tłuszcz nienasycony od nasyconego.

Informatyka	Bezpieczne posługiwanie się komputerem i jego oprogramowaniem, korzystanie z sieci komputerowej. Uczeń samodzielnie i bezpiecznie pracuje w sieci lokalnej i globalnej.
Wychowanie fizyczne	1. Diagnoza sprawności i aktywności fizycznej oraz rozwoju fizycznego. Uczeń: 1) ocenia poziom własnej aktywności fizycznej; 2) wyjaśnia, jakie zmiany zachodzą w budowie ciała i sprawności fizycznej w okresie dojrzewania płciowego; 3) wymienia przyczyny i skutki otyłości oraz nieuzasadnionego odchudzania się i używania sterydów w celu zwiększenia masy mięśni. 2. Trening zdrowotny. Uczeń: 1) omawia zmiany zachodzące w organizmie w czasie wysiłku fizycznego; 2) wskazuje korzyści z aktywności fizycznej w terenie; 3) omawia korzyści dla zdrowia wynikające z podejmowania różnych form aktywności fizycznej w kolejnych okresach życia człowieka; 4) przeprowadza rozgrzewkę; 5) opracowuje i demonstruje zestaw ćwiczeń kształtujących wybrane zdolności motoryczne, w tym wzmacniające mięśnie brzucha, grzbietu oraz kończyn górnych i dolnych, rozwijające gibkość, zwiększające wytrzymałość a także ułatwiające utrzymanie prawidłowej postawy ciała; 6) opracowuje rozkład dnia, uwzględniając proporcje między pracą a wypoczynkiem, wysiłkiem umysłowym a fizycznym. 3. Sparty całego życia i wypoczynek. Uczeń wymienia miejsca , obiekty i urządzenia w najbliższej okolicy, które można wykorzystać do aktywności fizycznej. 4. Bezpieczna aktywność fizyczna i higiena osobista. Uczeń: 1) wymienia najczęstsze przyczyny oraz okoliczności wypadków i urazów w czasie zajęć ruchowych, omawia sposoby zapobiegania im; 2) wskazuje zagrożenia związane z uprawianiem niektórych dyscyplin sportu; 3) demonstruje ergonomiczne podnoszenie i przenoszenie przedmiotów o różnej wielkości i różnym ciężarze; 4) wyjaśnia wymogi higieny wynikające ze zmian zachodzących w organizmie w okresie dojrzewania. 5. Edukacja zdrowotna. Uczeń:

	1) wyjaśnia, czym jest zdrowie; wymienia czynniki, które wpływają pozytywnie i negatywnie na zdrowie i samopoczucie oraz wskazuje te, na które może mieć wpływ; 2) wymienia zachowania sprzyjające i zagrażające zdrowiu oraz wyjaśnia, na czym polega i od czego zależy dokonywanie wyborów korzystnych dla zdrowia; 3) identyfikuje swoje mocne strony, planuje sposoby ich rozwoju oraz ma świadomość słabych stron, nad którymi należy pracować; 4) omawia konstruktywne sposoby radzenia sobie z negatywnymi emocjami; 5) omawia sposoby redukowania nadmiernego stresu i konstruktywnego radzenia sobie z nim; 6) omawia znaczenie dla zdrowia dobrych relacji z innymi ludźmi, w tym z rodzicami oraz rówieśnikami tej samej i odmiennej płci; 7) wyjaśnia, w jaki sposób może dawać i otrzymywać różne rodzaje wsparcia społecznego; 8) wyjaśnia, co oznacza zachowania asertywne i podaje jego przykłady; 9) omawia szkody zdrowotne i społeczne związane z paleniem tytoniu, nadużywaniem alkoholu i używaniem innych substancji psychoaktywnych; wyjaśnia dlaczego i w jaki sposób należy opierać się presji oraz namowom do używania substancji psychoaktywnych i innych zachowań ryzykownych.
--	--

Edukacja dla bezpieczeństwa	1. Sytuacje nadzwyczajnych zagrożeń. Uczeń: 1) przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru itp.; 2) omawia zasady zachowania się podczas wypadków i katastrof komunikacyjnych, technicznych i innych. 3) identyfikuje wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, kategoryzuje je, przypisuje im właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa lokalnego i bezpieczeństwa całego państwa 4) rozumie istotę oraz zna elementy składowe systemu bezpieczeństwa, jego poszczególne instytucje, charakter związków między nimi 5) rozróżnia zagrożenia czasu pokoju i czasu wojny 6) podaje przykłady zarządzeń, jakie mogą wydać władze w związku z kryzysem 7) orientuje się w podstawowych zasadach zarządzania kryzysowego i rozumie jego istotę; wyjaśnia znaczenie pojęć siatki bezpieczeństwa i infrastruktury krytycznej 8) stosując właściwą terminologię, dokonuje analizy wybranych zjawisk społecznych (stany nadzwyczajne) 9) w zakresie zagrożenia terrorystycznego wyjaśnia pojęcie terroryzmu; wymienia przykłady skutków użycia środków biologicznych, chemicznych i wybuchowych oraz omawia zasady zachowania się w przypadku zdarzeń terrorystycznych (np. w razie wtargnięcia uzbrojonej osoby do szkoły, centrum handlowego) 11) wyjaśnia znaczenie pojęć: odkażanie, dezaktywacja, dezynfekcja, deratyzacja; 12) wyjaśnia, na czym polegają zabiegi sanitarne i specjalne. 13) posługuje się odzieżą ochronną. 14) wymienia rodzaje znaków substancji toksycznych i miejsca ich ekspozycji 15) rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach 16) zna ograniczenia organizmu ludzkiego związane z brakiem snu, wody i pożywienia oraz wpływem czynników atmosferycznych na możliwości przetrwania 3. Ostrzeganie ludności o zagrożeniach i alarmowanie. Uczeń: 1) definiuje i rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych 2) charakteryzuje zasady zachowania się ludności oraz zna miejsca ukrycia się po ogłoszeniu poszczególnych alarmów 3) omawia zasady ewakuacji ludności i środków materiałowych 4) wskazuje drogi ewakuacji w szkole
------------------------------------	---

- 5) potrafi zainstalować w telefonie komórkowym dostępny w miejscu swojego zamieszkania system ostrzegania o lokalnych zagrożeniach
 - 6) omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych
- 4. Pierwsza pomoc. Uczeń:**
- 1) uzasadnia znaczenie udzielania pierwszej pomocy;
 - 2) wzywa odpowiednią pomoc;
 - 3) rozpoznaje stopień zagrożenia osoby poszkodowanej i wyjaśnia zasady bezpiecznego postępowania w rejonie wypadku;
 - 4) omawia zasady zabezpieczenia miejsca wypadku;
 - 5) wyjaśnia, jak należy udzielać pomocy w wypadku drogowym, przy kąpieli, złamaniu lodu, porażenia prądem;
 - 6) omawia sposób wynoszenia poszkodowanego ze strefy zagrożenia;
 - 7) rozpoznaje stan przytomności, bada oddech i tętno;
 - 8) wymienia zagrożenia dla osoby nieprzytomnej;
 - 9) układa osobę nieprzytomną w pozycji bezpiecznej;
 - 10) wykonuje samodzielnie resuscytację krążeniowo- oddechową;
 - 11) udziela pomocy osobie porażonej prądem;
 - 12) wyjaśnia, dlaczego duży krwotok i wstrząs pourazowy zagrażają życiu;
 - 13) tamuje krwotok za pomocą opatrunku;
 - 14) udziela pomocy przy złamaniach i zwichnięciach;
 - 15) udziela pomocy przy zatruciach: pokarmowych, lekami, gazami, środkami chemicznymi;
 - 16) omawia skutki działania niskiej i wysokiej temperatury na organizm ludzki;
 - 17) udziela pomocy osobie poszkodowanej przy oparzeniu termicznym i chemicznym.
- 5. Bezpieczeństwo państwa. Uczeń:**
- 1) rozumie istotę oraz zna elementy składowe systemu bezpieczeństwa, jego poszczególne instytucje, charakter związków między nimi
 - 2) zna i wymienia nazwy formacji mundurowych układu pozamilitarnego państwa oraz wyjaśnia rolę i zadania tych służb w systemie bezpieczeństwa państwa
 - 3) wymienia i uzasadnia geopolityczne, militarne i gospodarcze aspekty bezpieczeństwa państw
 - 4) omawia zadania, struktury organizacyjne oraz podstawowe uzbrojenie i wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej
- 6. Edukacja obronna. Uczeń:**

	1) potrafi wyjaśnić zjawisko paniki oraz omawia sposoby jej przeciwdziałania 2) zna środki podręczne do zwiększenia szans przetrwania i rozumie, jak je wykorzystywać 3) zna możliwości pozyskiwania wody i pożywienia występujących w środowisku naturalnym 4) zna zasady identyfikacji podstawowych zagrożeń cyberbezpieczeństwa 5) zna i rozumie wybrane definicje cyberbezpieczeństwa zawarte w ustawie z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (Dz. U. z2023 r. poz. 913 i 1703 oraz z2024 r. poz. 834) oraz dokumentach NATO 6) potrafi wykonać strzelanie z wykorzystaniem: broni kulowej, pneumatycznej, replik broni strzeleckiej (ASG), strzelnic wirtualnych albo laserowych 7) zna zasady zachowania się na strzelnicy 8) zna zasady bezpiecznego i efektywnego posługiwania się bronią strzelecką
Edukacja obywatelska	Uczeń 1. rozumie i szanuje wartości i zasady demokracji. Uczeń rozumie podstawowe zasady i mechanizmy demokratycznego państwa prawa, w tym prawa człowieka, które gwarantuje Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, oraz odnosi te prawa do codziennych sytuacji życiowych, poddaje je analizie i ocenie;

	2. szanuje opinie innych osób. Uczeń rozumie i szanuje perspektywę oraz opinie innych osób, rozpoznaje kwestie kontrowersyjne lub sporne, prezentuje własne zdanie z szacunkiem do odmiennych opinii i w dialogu poszukuje porozumienia; 3. identyfikuje różne grupy społeczne i wspólnoty (od rodziny, przez wspólnotę lokalną i państwową, po globalną); ocenia zależności między składowymi tożsamości związanymi z przynależnością do określonych grup i wspólnot; 4. opisuje dynamikę relacji grupowych i międzygrupowych, w tym zjawiska konformizmu i nonkonformizmu, oraz powstawanie podziałów my – oni; rozpoznaje przykłady ksenofobii, stereotypów i uprzedzeń oraz dyskryminacji, w tym mowy nienawiści, a także reaguje na ich przejawy w swoim otoczeniu; 5. identyfikuje zachowania, które budują współpracę i zaufanie w grupie, oraz takie, które prowadzą do konfliktów i podziałów; stosuje wybrane metody rozwiązywania konfliktów w grupie; 6. korzystając z wyników badań, identyfikuje, co łączy, a co dzieli społeczeństwo polskie; wskazuje, z czego możemy być dumni jako państwo, a także formułuje w tej sprawie opinię i podejmuje dyskusję; 7. opisuje znaczenie szkolnych reguł określonych w statucie lub innych dokumentach wewnątrzszkolnych oraz prawa i obowiązki uczniowskie, zna ich źródła i uzasadnienie, reaguje w sytuacjach naruszenia reguł; 8. diagnozuje problemy i potrzeby społeczności szkolnej, proponuje konstruktywne rozwiązania, a także w miarę możliwości (samodzielnie lub zespołowo) podejmuje działanie w tej sprawie; 9. opisuje ideę samorządności uczniowskiej, w tym samorząd klasowy, szkolny i radę szkoły; analizuje mechanizmy włączania uczniów w decydowanie o sprawach szkoły, a także wykorzystuje samodzielnie lub w grupie wybrany mechanizm. 10. identyfikuje formy aktywności obywatelskiej, w tym wolontariat, i dostępne lokalnie mechanizmy wspierające zaangażowanie mieszkańców (np. budżet obywatelski, inicjatywę lokalną, fundusz sołecki) oraz w miarę możliwości wykorzystuje wybrany mechanizm w sprawie ważnej dla siebie lub społeczności; 11. opisuje ideę młodzieżowych rad gmin, miast, powiatów i sejmików wojewódzkich, wyszukuje rady działające w swojej okolicy, a także analizuje ich pracę i w miarę możliwości włącza się w ich działania; 12. jest przygotowany do załatwienia podstawowych spraw urzędowych ważnych dla młodych obywateli oraz wypełnia wybrany formularz lub wniosek; 13. poszukuje możliwości własnego rozwoju (edukacja, praca, wolontariat) przy wsparciu programów Unii Europejskiej i planuje ich wykorzystanie;
--	---

Przedmioty zawodowe	1. Ochrona przed skutkami różnorodnych zagrożeń w środowisku pracy zawodowej. Uczeń: 1) rozróżnia pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska ergonomią; 2) rozróżnia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska w Polsce; 3) Określa prawa i obowiązki pracownika oraz pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy; 4) przewiduje zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonaniem zadań zawodowych; 5) określa zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy; 6) określa skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka; 7) organizuje stanowisko pracy zgodnie z obowiązującymi wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska; 8) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych; 9) przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska; 10) udziela pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy oraz w stanach zagrożenia zdrowia i życia.
Edukacja zdrowotna	1) Rozwijanie samoświadomości, poczucia wartości i umiejętności autorefleksji. 2) Budowanie postaw empatycznych, odpowiedzialnych i prospołecznych. 3) Kształtowanie dojrzałych postaw wobec zdrowia ciała i psychiki. 4) Promowanie stylu życia opartego na wartościach, równowadze i więzi. 5) Rozwijanie samoświadomości, poczucia własnej wartości oraz umiejętności autorefleksji, aby młodzież potrafiła rozpoznawać swoje mocne strony i konstruktywnie pracować nad obszarami wymagającymi rozwoju. 6) Budowanie postaw empatycznych, odpowiedzialnych i prospołecznych, sprzyjających współpracy, solidarności i otwartości wobec drugiego człowieka. 7) Kształtowanie dojrzałych postaw wobec zdrowia ciała i psychiki, uwzględniających profilaktykę chorób, znaczenie aktywności fizycznej oraz dbałość o równowagę emocjonalną.

	8)Promowanie stylu życia opartego na wartościach, równowadze i więzi, w tym umiejętności łączenia obowiązków z odpoczynkiem, dbania o relacje i rozwijania pasji. 9)Uczenie świadomego podejmowania decyzji i ponoszenia za nie-odpowiedzialności, także w obszarach dotyczących zdrowia, bezpieczeństwa oraz wyborów społecznych i osobistych. 10)Rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stresem, napięciem i emocjami, poprzez praktykę technik relaksacyjnych, komunikacyjnych i organizacyjnych. 11)Kształtowanie postawy otwartości na wiedzę i krytycznego myślenia, szczególnie w obszarze informacji dotyczących zdrowia, stylu życia i mediów. 12)Wzmacnianie umiejętności budowania zdrowych relacji, opartych na szacunku, dialogu i asertywności. 13)Przygotowywanie do odpowiedzialnego korzystania z zasobów środowiska naturalnego, jako istotnego elementu zdrowia człowieka i dobra wspólnego. 14)Rozwijanie poczucia sprawczości i motywacji do działań prozdrowotnych, aby uczniowie potrafili przekładać wiedzę na codzienne nawyki i decyzje. 15)Kształtowanie świadomości znaczenia profilaktyki, m.in. badań okresowych, szczepień, higieny oraz unikania czynników ryzyka.
--	---

Uchwalony przez Radę Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną
dnia 25.09.2025 roku